

Глуган Владислава Сергіївна

*студентка 3-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ В СИСТЕМІ СТАНДАРТІВ ПРАЦІ МОРЯКІВ: КОНВЕНЦІЯ МОП ТА ЦИРКУЛЯРНИЙ ЛИСТ (РЕКОМЕНДАЦІЇ) ДЛЯ МОРЯКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день більше 80 відсотків світової товарної торгівлі здійснюється морським шляхом, експерти з Ради Конференції ООН з торгівлі та розвитку, прогнозують підвищення попиту на здійснення вантажних перевезень майже в три рази до 2050 року. Але слід зазначити, що даний вид торгівлі здійснюється відносно невеликою кількістю робочої сили, яка налічує близько півтора мільйони моряків, тому звертаючись до офіційної статистики Міжнародної організації праці (далі – МОП), відносно кількості світового населення, яке має оплачувану роботу, моряки, як окрема група працівників, являють собою невелику частину світової робочої сили. На основі цього, важливим є створення систематизованого міжнародно-правового документу, який поєднає основні аспекти відносно стандартів праці моряків, які містились у ряді вже створених конвенцій та рекомендацій МОП [3, с. 29].

МОП, яка була створена в 1919 році являє собою спеціалізоване агентство системи ООН, основною метою функціонування якої є сприяння захисту трудових прав, розширення та збільшення можливостей гідної зайнятості та просування принципів соціальної справедливості. У процесі роботи МОП використовує такі форми як: розробка і ухвалення міжнародних трудових норм, конвенцій та рекомендацій і основних форм контролю за їх виконанням, надання країнам допомоги відносно соціально-трудових проблем. Повертаючись до того, що морський транспорт є одним з базових елементів в системі світової господарської діяльності, який щоденно підвищує свою важливість в глобальному товарообороті, та, як наслідок, необхідність залучення більшої кількості моряків до роботи на судах, які здійснюють міжнародні рейси. 23 лютого 2006 року, на 94 сесії Генеральної конференції МОП в Женеві, була прийнята Конвенція Міжнародної організації праці 2006 року про працю в морському судноплаванні [1].

Нова Конвенція стала узгодженим міжнародним документом, що охоплює новітні норми праці в морському суднопластві та стала глобальним правовим базисом захисту прав моряків, який регулює трудові відносини в морському суднопластві. За основу її створення була покладена мета об'єднання в одному міжнародному договорі всіх новітніх стандартів у сфері праці на морі, які містяться у ряді попередніх конвенцій та рекомендацій МОП [4, с. 38]. Конвенція поєднує в собі три взаємопов'язаних елемента, а саме: статті, правила та Кодекс. Статті та правила встановлюють основоположні права та принципи, а також базові зобов'язання держав-членів, які ратифікували Конвенцію. Редагування та зміни в них можуть здійснювати лише Генеральна конференція МОП. Кодекс містить деталізовану інформацію відносно порядку та виконання правил. Він складається з двох частин, частина А (обов'язкові до виконання стандарти), та частину В (факультативні, необов'язкові керівні принципи). До Кодексу також можуть вноситися правки, але вони не можуть виходити за загальну сферу дії статей та правил які містяться в Конвенції.

Аналізуючи об'єднані за спільними темами положення правил та Кодексу (в рамках 5-ти розділів), які закріплені в Конвенції 2006 року, можна виділити такі основні та найголовніші стандарти праці моряків.

Перший розділ встановлює мінімальні вимоги стосовно праці моряків на борту судна, а саме мінімальні норми, які обов'язково мають дотримуватися ще до того, як моряки приступлять до роботи на борту судна. Також встановлюються основні вимоги – досягнення моряком віку старшого, ніж мінімальний вік для працівника на борту судна, обов'язкова наявність медичного свідоцтва, в якому закріплюється придатність працівника за станом здоров'я, для його подальшого виконання покладених на нього службових обов'язків, а також необхідність мати належний рівень підготовки та кваліфікації.

Другий розділ визначає умови зайнятості моряків, умови підписання трудового договору, Конвенція також закріплює питання заробітної плати, тривалість робочого часу і відпочинку, репатріації, надання щорічної відпустки та грошові компенсації морякам у разі втрати або затоплення судна. Конвенція встановила мінімальний розмір заробітної платні моряків, а саме 400 доларів в місяць.

Третій розділ закріплює основні вимоги відносно житлових приміщень моряків, харчування та столового обслуговування моряків,

дії та заходи для попередження шуму у виробничих та житлових зонах. Важливо відзначити, що основним досягненням Конвенції стало обов'язкове обладнання санітарним вузлом, чотириразове харчування моряків, та спальний кубрик який повинен містити не більше 8 місць.

Четвертий розділ Конвенції стосується охорони здоров'я моряків, їх медичного (на борту судна та на березі), соціально-побутового обслуговування (розглядається доступ моряків до берегових об'єктів соціально – побутового призначення) та захист у сфері соціального забезпечення. Відповідальність за охорону здоров'я та методичного обслуговування моряків покладається на судовласників.

П'ятий розділ регламентує обов'язкове дотримання та забезпечення виконань положень Конвенції, а саме обов'язки держави прапора і держави порту, та обов'язки, пов'язані з забезпеченням робочою силою [6, с. 297].

Під час проведення онлайн засідання 109 сесії Юридичного комітету Міжнародної морської організації (ІМО), Профсоюзом робітників морського транспорту України (ПРТМУ) в співробітництві з Морською адміністрацією України, був запропонований та презентований документ, в якому міститься перелік пропозицій для забезпечення прав моряків, які через введення воєнного стану від 24 лютого 2022 в Україні, та, зокрема, активних бойових дій в окремих областях, не мають можливості поновити свої кваліфікаційні данні. Також були зазначені рекомендації щодо продовження строку дії трудових контрактів моряків, які наразі перебувають на судах. Важливим аспектом є ініціювання можливості забезпечення права моряків на репатріацію за рахунок судовласника, у разі направлення судна до порту держави, яке перебуває в стані війни з державою громадянства моряка [5].

Підводячи підсумки, щодо такого міжнародно-правового акту як Конвенція, можна визначити, що вона надає можливість гармонізувати положення національного трудового законодавства різних країн світу, її цінність полягає в об'єднанні всіх правових норм у сфері соціально-трудоових відносин у морському суднопластві. Але навіть зі встановленням воєнного стану, можливе створення акту виняткової дії, такий як циркулярний лист, в якому міститься ряд заходів для гарантування прав моряків.

Список використаних джерел

1. Конвенція Міжнародної організації праці 2006 року про працю в морському судноплаванні. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_519
2. Лендов В. «Суперконвенция» по защите прав моряков. *Морской флот*. 2006. № 5. С. 30-41.
3. Мельников Н. Правовое регулирование и рынок труда моряков. *Судоходство*. 2007. № 6. С. 29-35.
4. Позолотин Л. А. Международные конвенции, кодексы, рекомендации ИМО и МОТ: Нормативно-правовое обеспечение безопасности мореплавания, защиты окружающей среды и охраны труда на морском транспорте : учеб. пособие / Л. А. Позолотин, В. Г. Торский. О. :Порты Украины. 1997. С. 37-39.
5. Пропозиції ПРМТУ розглянуті Юридичним комітетом ІМО. URL: <https://mtwtu.org.ua/ru/news/propozicii-prmtu-rozglynuti-uridicnim-komitetom-imo> (дата звернення: 20.05.2022).
6. Трудовое право: учебник / под ред. О. В. Смирнова. 996. 321 с.

Науковий керівник: phd у галузі права, асистент кафедри трудового права та соціального забезпечення Корнілова О. В.

Караманиць Дар'я Віталіївна

*студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ В УКРАЇНІ

Кожна людина має невід'ємне право на життя. Життя людини вважається однією з найголовніших цінностей і на державу покладається обов'язок захищати його [1]. Ніхто не може бути примусово позбавлений життя, тому нині в Україні питання щодо легалізації евтаназії залишається дискусійним.

У Цивільному кодексі України зазначено, що фізична особа має невід'ємне право на життя і забороняється задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя. Відповідно до ч. 3 ст. 52 Основ законодавства України про охорону здоров'я медичним працівникам забороняється здійснювати евтаназію, навмисне прискорення смерті або умертвіння невиліковного хворого з метою припинення його страждань [2]. Таким чином, можемо зробити висновок, що законодавство передбачає заборону евтаназії, але дане питання все ж залишається спірним.